

**ANGELA ENE
NICULINA CHIȘ
MĂDĂLINA YUPARI Z. WILLIAMS
CĂTĂLIN-PETRU NICOLESCU**

FIZICĂ

**★ SINTEZE DE TEORIE
★ EXERCII ȘI PROBLEME
★ TESTE DE EVALUARE
pentru elevii claselor VI-VIII**

– Ediția a treia revăzută și adăugită –

**EDITURA ȘI TIPOGRAFIA ICAR
București**

Prezentul auxiliar didactic este aprobat pentru utilizare în unitățile de învățământ preuniversitar prin O.M.E.N. nr. 3022/08.01.2018

Referenți științifici:

prof. Gabriela Eugenia Ciucu, București
prof. Daniela Blănariu, București
prof. Doinița Vlad, București
prof. Valerica Dulgheru, București
prof. Iudita Popteanu, București
prof. Maria Vătafu, București
prof. Dana Jianu, București
prof. Ileana Doble, Arad
prof. Doina Laza, Arad
prof. Luminița Cofas, Bicăz
prof. Voichița Pașcu, Brad
prof. Laurențiu Gheorghe, Buzău
prof. Remus Sănduțu, Caransebeș
prof. Isabela Marin, Constanța
prof. Natașa Simion, Focșani
prof. Lucia Mihăilă, Giurgiu
prof. Mihaela Sasu, Mangalia
prof. Laura Dârvă, Măldăeni
prof. Violeta Mihail, Marghita
prof. Dorina Pușcaș, Oradea
prof. Teodora Ungureanu, Pașcani
prof. Sonia Neață, Periș
prof. Daniela Voicu, Pitești
prof. Felicia Catilina, Sebeș
prof. Corina Stoica, Sibiu
prof. Vasile Ivănoiu, Târgu Cărbunești
prof. Mariana Cotruc, Târgu Lăpuș
prof. Rodica Csupor, Târgu Mureș
prof. Crina-Mirela Comănici, Urziceni

ISBN 978-973-606-129-5

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii și Tipografiei ICAR. Nici un capitol și nici o parte din această lucrare nu pot fi tipărite sau multiplicare folosind diferite mijloace, fără permisiunea scrisă a conducerii acestei edituri.

Redactor: *prof. Cătălin-Petru Nicolescu*
Grafică: *pictor Nadejda-Luminița Nicolescu*
Coperta: *Elena Drăgulelei Dumitru*
Tehnoredactare
computerizată: *prof. Cristina-Paula Marin*

Clasa a VI-a

I

Mărimi fizice

Breviar de teorie

Materia ce ne înconjoară este alcătuită din *corpuri*. Corpurile se deosebesc unele de altele prin anumite proprietăți care le sunt caracteristice. Corpurile se pot afla într-una din cele trei stări fizice, numite *stări de agregare*: stare solidă, stare lichidă, stare gazoasă.

Corpurile sunt alcătuite din *substanțe*.

Corpurile au volum (locul ocupat în spațiu), au inerție și sunt divizibile.

Substanțele au o structură corpusculară, fiind formate din *particule* numite și *corpusculi*.

- Particulele foarte mici din care sunt alcătuite substanțele și care mai păstrează unele proprietăți ale acestora se numesc *molecule*.
- Moleculele sunt alcătuite din particule și mai mici numite *atomi*.

Gruparea corpurilor care se află într-o mulțime, în submulțimi, pe baza unor criterii comune se numește *clasificare*.

Elementele unei mulțimi pot fi ordonate pe baza unei proprietăți comune măsurabilă (crescător sau descrescător) numită *criteriu de ordonare*.

- Proprietăți ale corpurilor *care pot constitui criterii de ordonare*: lungimea, înălțimea, diametrul, aria, volumul, durata etc.
- Proprietăți ale corpurilor *care nu pot constitui criterii de ordonare*: forma, culoarea, miros, natura materialului din care sunt confecționate corpurile, starea de agregare etc.

Mărimea fizică este o caracteristică a unui fenomen, sau corp, care poate fi evidențiată calitativ și determinată cantitativ. Orice mărime fizică poate fi măsurată.

Măsurarea unei mărimi fizice se face comparând acea mărime cu o anumită mărime de același fel, aleasă prin convenție ca *unitate de măsură*.

Pentru măsurarea unei mărimi fizice, în afară de stabilirea unității de măsură, trebuie să se indice *un procedeu de măsurare* și *un instrument de măsură*.

Rezultatul cel mai apropiat de valoarea adevărată se determină efectuând media aritmetică a valorilor obținute prin măsuri repetate și se numește *valoarea medie a măsurii măsurate*. Se calculează cu ajutorul relației:

$$V_m = \frac{V_1 + V_2 + V_3 + \dots + V_n}{n}, \text{ unde } n \text{ reprezintă numărul de măsurători efectuate.}$$

Diferența dintre valoarea medie și valoarea obținută printr-o măsurare oarecare se numește *eroarea absolută de măsură* a acelei măsurători.

Precizia unei măsurători este cu atât mai bună cu cât erorile sunt mai mici.

Eroarea medie reprezintă media aritmetică a erorilor obținute la toate

măsurătorile efectuate: $\Delta V_m = \frac{\Delta V_1 + \Delta V_2 + \Delta V_3 + \dots + \Delta V_n}{n}$, unde $\Delta V_1 = |V_m - V_1|$,

$\Delta V_2 = |V_m - V_2|$, $\Delta V_3 = |V_m - V_3|$ etc.

Rezultatul determinării se scrie: $V = V_m + \Delta V_m$ sau $V = V_m - \Delta V_m$.

1. CLASIFICARE. ORDONARE. PROPRIETĂȚI

Probleme propuse

---

1. Clasificați următoarele corpuri după starea lor de agregare:
penar; călămară cu cerneală; minge; balon; o foaie de hârtie; o sticlă cu apă minerală.
2. Identificați criteriul de clasificare după care pot fi obținute următoarele grupe:
a) lup, urs, vulpe;
b) vacă, oaie, câine.
3. Găsiți un criteriu de clasificare pentru următoarele figuri geometrice reprezentate în figura 1:

Fig. 1

CUPRINS

CLASA a VI-a

	E *	R **
I. Mărimi fizice		
<i>Breviar de teorie</i>	3	
1. Clasificare. Ordonare. Proprietăți	4	41
2. Măsurarea mărimilor fizice	6	42
<i>Teste de evaluare</i>	8	43
II. Fenomene mecanice		
<i>Breviar de teorie</i>	11	
1. Mișcare și repaus	13	44
2. Distanța parcursă. Durata mișcării. Viteza medie	13	44
3. Mișcarea rectilinie uniformă. Mișcarea rectilinie variată	14	45
4. Inerție. Masă. Densitate	16	47
5. Interacțiuni. Forță. Tipuri de forțe	17	48
Greutatea corpurilor	18	48
Forța deformatoare	18	48
<i>Teste de evaluare</i>	19	49
III. Fenomene termice		
<i>Breviar de teorie</i>	24	
1. Încălzire. Răcire. Temperatură	25	52
2. Dilatarea	25	52
<i>Teste de evaluare</i>	26	53
IV. Fenomene magnetice și electrice		
<i>Breviar de teorie</i>	28	
1. Magneți. Interacțiuni magnetice	30	54
2. Circuit electric. Curent electric	31	54
3. Efecte ale curentului electric	32	55
4. Gruparea becurilor în serie și în paralel	33	55
<i>Teste de evaluare</i>	35	56
V. Fenomene optice		
<i>Breviar de teorie</i>	37	
1. Surse de lumină. Propagare	38	57
2. Reflexia luminii. Oglinzi plane	38	57
<i>Teste de evaluare</i>	40	59

* E - enunțuri

** R - răspunsuri, rezolvări

CLASA a VII-a

I. Forța - mărime vectorială

<i>Breviar de teorie</i>	61	
1. Efectul static și efectul dinamic al forței	63	118
2. Mărimi vectoriale. Compunerea mărimilor vectoriale	63	118
3. Principiul acțiunii și reacțiunii. Tipuri de forțe	65	120
<i>Teste de evaluare</i>	68	122

II. Echilibrul mecanic al corpurilor

<i>Breviar de teorie</i>	72	
1. Echilibrul de translație	74	124
2. Echilibrul de rotație	75	126
3. Centrul de greutate. Echilibrul mecanic	78	129
4. Mecanisme simple	79	131
<i>Teste de evaluare</i>	82	136

III. Lucrul mecanic și energia mecanică

<i>Breviar de teorie</i>	85	
1. Lucrul mecanic	88	139
2. Puterea mecanică	89	140
3. Randamentul mecanic	90	141
4. Energia. Conservarea energiei	91	142
<i>Teste de evaluare</i>	93	143

IV. Lumină și sunet

<i>Breviar de teorie</i>	95	
1. Reflexia luminii. Oglinzi plane	98	144
2. Refracția luminii. Lentile	99	145
3. Instrumente optice	101	148
4. Sunetul	102	148
<i>Teste de evaluare</i>	104	149

V. Fenomene termice

<i>Breviar de teorie</i>	109	
1. Difuzia	110	151
2. Calorimetrie. Coeficienți calorici	110	151
3. Combustibili	112	152
4. Motoare termice. Randamentul motorului termic	113	153
<i>Teste de evaluare</i>	115	153

CLASA a VIII- a

I. Fenomene termice

<i>Breviar de teorie</i>	155	
1. Agitația termică	158	196
2. Căldura. Calorimetrie. Schimbarea stării de agregare	159	196
<i>Teste de evaluare</i>	162	199

II. Mecanica fluidelor

<i>Breviar de teorie</i>	165	
1. Presiunea	166	200
2. Presiunea hidrostatică. Presiunea atmosferică	167	200
3. Legea lui Pascal	169	202
4. Legea lui Arhimede	170	202
<i>Teste de evaluare</i>	171	204

III. Electricitate. Magnetism

<i>Breviar de teorie</i>	175	
1. Electrizarea corpurilor. Sarcina electrică	182	205
2. Electrocinetică	184	206
3. Electromagnetism	189	209
<i>Teste de evaluare</i>	190	210

Anexe: tabele uzuale; tabele cu constante de material 213

Teste recapitulative

Testul 1	216	252
Testul 2	217	252
Testul 3	218	253
Testul 4	219	254
Testul 5	220	254
Testul 6	220	255
Testul 7	221	255
Testul 8	222	256
Testul 9	223	256
Testul 10	224	257
Testul 11	225	258
Testul 12	226	259
Testul 13	227	260
Testul 14	228	261
Testul 15	229	262
Testul 16	230	263
Testul 17	231	264
Testul 18	232	265

Testul 19.....	233	266
Testul 20.....	234	266
Testul 21.....	235	267
Testul 22.....	235	267
Testul 23.....	236	268
Testul 24.....	237	268
Testul 25.....	238	269
Testul 26.....	238	269
Testul 27.....	239	270
Testul 28.....	240	271
Testul 29.....	242	272
Testul 30.....	243	273
Testul 31.....	244	274
Testul 32.....	245	275
Testul 33.....	246	276
Testul 34.....	247	276
Testul 35.....	248	277
Testul 36.....	249	278
Testul 37.....	250	279

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	280
------------------------------	-----